

GAZETA LWOWSKA

We Srode

N^{ro}. 73.

28. Czerwca

826.2

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Z Wiednia d. 19. Czerwca. —

Onegday, d. 17. Czerwca przybył tu w porządkiem zdrowiu Arcy-Xiąże Rudolf, Kardynał i Xiąże Arcybiskup Otomuniecki i wysiadł w zamku Cesarzkim.

N. Pan najwyższem Swoim postanowieniem do pierwszego W. Ochmistrza Xięcia na Trauttmansdorffie-Weinsberga w d. 13. t. m. wydanem raczył C. K. Podkomorzego, Karola Leonharda Hrabiego Harrach, z uwagi na jego okazaną przychylność do dostojnego Cesarzkiego domu, dawniejsze i długoletnie usługi i z światłem połączone zamiłowanie w muzyce, mianować C. K. nadwornym Muzykrafem.

Hrabia Harrach złożył w d. 18. t. m. w tym nowym charakterze przysięgę żwierności w ręce C. K. pierwszego W. Ochmistrza, Xięcia na Trauttmansdorffie i potem przez tegoż wszystkich osobom do C. K. muzyki nadwornej kaplicy należącym został uroczystie przedstawiony.

Gazeta Preszburgska z d. 13. Czerwca zawiera co następuje:

Na 109 posiedzeniu Seymu, w d. 8. t. m., rozpoczętem w Izbie Stanów o godzinie 9, projekta do obudwóch przedstawień do N. Pana oddane na posiedzeniu 108 do dyktatury, nad którymi się na posiedzeniach cyrkularnych naradzano zostały w obudwóch językach odczytane, potwierdzone a potem do Izby Magnatów zebranych o godzinie 12 przesłane. Ponieważ w jednym z tych dwóch przedstawień, mianowicie w przedstawieniu na najwyższą Rezolucyją z d. 9. b. m. a to względem punktu dotyczącego się górnictwa wniesiono było, aby N. Panu wskazać członków Deputacyi, którzyby wzięli na siebie sprawowanie i uzupełnienie części tych Preferencyaliów, przeto Arcy-Xiąże Palatyn raczył mianować następujących członków z Izby Magnatów: Barona Jana Gerliczy, Barona Jana Nep. Neva, W. Kammergrabiego i t. d. w Szemnic, Hrabiego Jana Serenyi Nadinspektora obwodu górniczego Szemnickiego, Barona Filipa Seeberg i Barona Karola Podmanickiego. Po oznajmieniu tego wyboru Stanom, Zastępca król, mianował także z Izby Sta-

nów następujących członków: Hrabiego Jerzego Andrassy, Jana Gudits, z Hontherskiego; Ludwika Benickiego, z Sohlerskiego; Ludwika Almassy z Zipserskiego i Jana Vitéz z Abaujvarerskiego Komitatów Deputowanych, tudzież Józefa Aszner z Kremnickiego; Gabr. Zmeshall z Szemnickiego; Tadej. Heinrich z Libeteńskiego i Pawła Stand z Nagybanya Deputowanych mieyskich.

W d. 9. i 10. obradowały Stany na posiedzeniach cyrkularnych nad najwyższą Rezolucyją z d. 29. z. m. względem konskrypcyi; zaś w dniu ostatnim, w południe o godzinie 1 było 110 wspólne posiedzenie Seymu, na którym po zebraniu się Izby obiedwóch odczytano nayspokojniejsze przedstawienia: a) względem najwyższej rezolucyi z d. 9. Kwietnia b) r. w ogólności b) względem summy ofiarowanej jako kontrybucyja, i e) względem zaległości kontrybucyi banackiej, takowe podpisano i zapieczętowano i N. Panu przesłano.

Korrespondent z Niemiec i dla Niemiec z d. 14. Czerwca wychodzący w Norymberdze zawiera artykuł z Moguncyi z d. 10. t. m. który przybycie Ces. Austriackiego Domu i Stanu Kanclerza Xięcia Metternicha do Johannisberg zapowiada, co z długim szeregiem baiek politycznych jest połączonem. Xiąże Metternich jak słycać wiadzi bezwątpienia terażniejszego lata swoje dobra w Czechach zład na kilka dni uda się może do Johannisberg. Aby jednak przeciąć osnowę, którą wspomnianemu artykulowi Korrespondenta Moguncckiego do dalszej thaniny kłamstwa posłużyć mogła, upoważnieni jesteśmy (mówi Dostregacz Austriacki z d. 19. Czerwca) oświadczyć, że podróż Xięcia Metternicha w takim zamiarze, w jakim onę ow artykuł wystawia zupełnie jest bezzasadną.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Brazylia.

Gazeta nadworna z Rio-de-Janeiro jakoteż inne Gazety Rio-de-Janeirskie zawierają raport o ostatnich potyczkach między Eskadrami Brazylijską a Buenos-Ayreską, który daleki przesadney i bombastyczny mowy Niepodległych, opowiada zupełnie poprostu, że pod Buenos-Ayres zaszło dwie potyczki między temi eskadrami, w których ban-

de Brazylijska odniosła zwycięstwo i utrzymała się na swoim stanowisku. Brazylianie utracili dwóch Oficerów i dwóch maytków a jeden Oficer został raniony. Równie potyczka pod Colonią jest poprostu wystawioną. Admirał Brown kazał wezwać twierdzę do poddania się; a ponieważ Gubernator odrzucił to wezwanie poczęły się znowu kroki nieprzyjacielskie i Republikanie utracili dwa brygi i jedną galiotę w potyczce. Wspomniane gazety Rio-de-Janeirskie umieściły w tej mierze raport Admirała Brown do Rządu Buenos-Ayreskiego bez żadnych uwag. Finanse Rzeczypospolitey Buenos-Ayreskiej, jak i innych Rzeczypospolitych utworzonych w Ameryce w złym mają się znajdować stanie, tak, że dochód roku 1825 bez pożyczki na Londynie zaciągniętej nie byłby wystarczający w zwyczajne potrzeby, chociaż wydatków nie czyni więcej jak 2865000 pastrów.

Wielka Brytania i Irlandya.

Król był na gonitwach konnych w Ascott. Książęta Wellington, Dorset i Leeds iechali razem w powozie królewskim i cała służba król. miała nowe ubiory.

Przeciwko nowym ustawom zbożowym zanieśli protestacyą Lordowie Lauderdale, Montford, Newcastle i Rosslyn, którą czytać można teraz w gazetach Angielskich. Te same zawierają także adres taczów w Bostonie do Hrabiego Bathurst, z prośbą, aby ich przeniósł z dziećmi i żonami do Kanady lub do jakiej Angielskiej osady.

W d. 5. Czerwca była rada gabinetowa w biorze Spraw Zewnętrznych, która trwała od 2 do 5 godziny.

Prezydent kontroli handlowej, P. Huskisson dotąd Deputowany w Izbie Niższej z miasta Liverpoolu wezwany na nowo przez toż miasto Liverpool przyjął wezwanie, aby podczas nowego wyboru do Parlamentu podał się na listę kandydatów.

Katoliccy Biskupi, Wikaryusze apostołscy i ich Koadjutorowie w Anglii wydali deklaracyą, która wyszła na 34 stron in octavo w Keating. Obeymuje ona wykład kilku punktów, z których widać zarzuty katolikom czynione. Wstęp zajmuje iedynąście rozdziałów następujących: 1) Ogólny charakter nauk wiary Kościoła katolickiego; 2) ustalenie pewności katolików, że nauki wiary, które wyznaje, przez Boga są objawione; 3) o piśmie świętym; 4) obwinianiu o balwochwalstwo i zabobonach; 5) władzy odpuszczania grzechów i o spowiedzi; 6) Absolucyi; 7) obowiązku przysięgi; 8) wierności ku Monarsze i posłuszeństwie Papieżowi. (Posłuszeństwo Papieżowi dotyczy się tylko rzeczy duchownych jak n.p.

nauka w artykułach wiary, dozór Sakramentów, zwierzchność duchowna. Podległość dla Monarchy jest niedzielną i zupełną. Ni Papież ni iak bądź inna osoba nie ma w sprawach duchownych najmniejszej powagi lub wpływu wtém Królestwie. Środkami światowemi nie może nikogo zmusić dopełniać powinności duchownych. Żaden wyrok Kościoła rzymskiego nie może uwalniać od posłuszeństwa ku władzom kraju). 9) Oroszczeniach katolików do dochodów Kościoła państwa; 10) nauka o Kościele, który iedynie zbawić może; 11) o zachowywaniu wierności ku królowi. Wszyscy Biskupi katolicy Anglii i Szkocy w liczbie dziesięciu podpisali tę deklaracyą.

Na ogólnem Zgromadzeniu Kościoła Szkockiego uczyniono niedawno wniosek względem ostatnich słobów w Gretna-Green. Teraźniejszy władze i sędzowie sprzeciwiali się onym w najmocniejszych wyrazach, i mianowano Wydział do rozpoznania środków ku zapobiegnięciu takowym. Gdyby się to udało, wtedy niewidzielibyśmy na przyszłość tyle zwodzicieli, bogatych dziedziców i młodych dziewcząt z pensyji spieczących ku północy, aby wchodzić w związki małżeńskie w Gretna Green (na granicy Szkockiej) gdyż do ważności takiego ślubu niepotrzeba zezwolenia rodziców.

W d. 9. Czerwca rozpoczęły się wybory do Parlamentu w starém mieście Londynu, City-Hunt i Cobett używają wszystkiego, aby ich wybrano na Członków Parlamentu, pierwszy w Sommersetsbire, gdzie będzie miał do czynienia z potężnym przeciwnikiem (Sir The Sethbridge) a ostatni w Prestonie.

Gazety Kalkuckie z d. 29. Stycznia umieściły urzędowy raport Angielskiego naczelnego Jenerała Lorda Combermore o wzięciu Bhartpore w Indiach wschodnich. Anglicy zrobiwszy wyłom weszli w d. 18. we dwie kolumny. Nieprzyjacieli bronili się z rozpaczą. Każdy bastion, każda brama silnie przez niego były broniene. Nieprzyjacieli utracił przynajmniej 4000 ludzi przy szturmie a w skutek dobrego rozporządzenia Angielskiego Jenerała jazdy, niemógł nikt uciec ze zbrojnych ludzi. Przywłaściciel Doorgung Sol (przeciwko któremu właściwie prowadzono wojnę) na próżno chciał przerznąć się ze swoją żoną i dwoma synami w 160 ludzi wyboru jazdy; wszyscy dostali się w niewolę. Ta część załogi, która niepoległa, została rozbrojona i na wolność puszczona.

Dalszy ciąg raportu P. Jacoba o handlu zbożowym, przerwanego w Nrze. 71. Gaz. n.:

Podany przeze mnie smutny obraz stanu, w jakim się klasa rolników w tej części Monarchii

Pruskiéy znajduje, pótwierdzone jest zupełnie przez postępowanie Stanów p. incjonalnych. Adres, który na ostatniém posiedzeniu ułożyli, nie został ogłoszony publicznie; lecz mówią, iż w smutnych nader wyrazach napisany. Wzywaia w nim Króla, aby przedsięwziął stanowcze środki we względzie wprowadzania Angielskich towarów, tym sposobem skłaniając Rząd Angielski do pewnych odmian w prawie zbożowém. Ztém-wszystkiém, iakiekolwiek być mogło przełożenie Stanów, odpowiedź Króla, którą drukiem ogłoszono, nadaie tym powiesiom pewny stopień podobieństwa do prawdy. Korrespondent Hamburgski z d. 26. Listopada 1825, tak wyraża w artykule z Berlina: »Co się tyczy prosby o wdanie się do Rządu Angielskiego w celu zniesienie spraw zbożowych, J. R. M. wynurzył nadzieię, iż dla ułatwienia handlu między obudwoma narodami, zażyd pewne zmiany w prawach zbożowych.«

Z pomiędzy skutków niedostatku wśród wieśniaków, ieden, zdawał się polegać na zmniejszeniu uprawy oziminy. Po powrocie moim do Anglii, pisał mi Konzul nasz z Gdańska, iż uprawa pszenicy w ciągu trzech lat ostatnich znacznie się zmniejszyła, a wiele czasu potrzeba, nim się znowu pomnoży; że teraz w Prussach Wschodnich i po części w Zachodnich, więcéy daleko uprawiają lnu iak dawniey; że wywóz masła znacznie się powiększa; iż wiele łożą starania na uprawę rzepaku, i że to wszystko razem wzięte, wraz z hodowaniem owiec, coraz bardziey przykładac się będzie do zmniejszenia uprawy zboża. Prowincye Pruskie, na które szczególniey baczość moię ciele, nigdy nie miały wiele rękodzielni, lubo płócienne i wełniane materyie w domach na domową potrzebę wyrabiano. Teraz porobiono proby w zakładaniu rozmaitych rękodzielni, osobliwie, że utrzymanie robotnika iest bardzo łatwe, spodziewano się bardzo taniey iego płacy. Lecz to tylko były proby, a te osoby, z któremi mówiem, nie wiele sobie z tego obiecywały. Jedynym gatunkiem towaru, który do wywozu dogodny iest, są materyie grube wełniane, które wyrabiają, w zimowych miesiącach, włóściane posiadacze gruntów. Nie przekonałem się w niczém, aby nizkie ceny zboża, miały sprowadzić choć małe w stosunku zniesienie cen wyrobów fabrycznych. Płaca robotników przy budowie okrętów, nayważniejszy fabryce w prowincyiach nad morzem Bałtyckim leżących, znacznie niżoną została; lecz nie w tym stosunku, iak ceny zboża: to zmniejszenie kosztów pomnożyło budowę okrętów, i skłoniło kilka domów handlowych Angielskich, do zawarcia kontraktów na budowę okrętów w warsztatach Pruskich.

Dobra koronne w różném wcale są stanie, niż inne włóści: są one w ręku dzierżawców. Większą ich część posiadają ludzie, których przodkowie, oddawna nabyli téy dzierżawy za opłatą mierniego kanonu, nie podlegając opłacie podatków gruntowych. Lecz gdy na mocy nowych praw, podatki grntowe rozciągnięte zostały i na włóści szlacheckie, nałożono ie więc i na Królewskie dobra. Z początku wysokie ceny zboża podawały sposobność dzierżawcom opłacenia i kanonu i podatków; lecz gdy ceny się niżzyły, nie mogli obudwu ciężarów ponosić. Podatek gruntowy po większey części płacono, lecz kanon zalegał, gdyż niepodobieństwem stawało się wyekwować go od dzierżawców. Świadomy dobrze spraw publicznych mąż zapewniał mnie, iż większey części dzierżawców dóbr koronnych darowano cały od dziesięciu lat nieopłacany kanon, a oni natomiast przyrzekli, iż odtąd regularnie płacić będą; — przyrzekli, lecz dotrzymać nie mogli, gdyż od tego czasu ceny zboża znowu coraz niżey spadały. Z resztą dobra Koronne, stosunkowo, małą tylko zajmują częstkę gruntów całej Monarchii.

Przy niskiey cenie produktów, dobra ziemiańskie są nader tanie, a wzięwszy naywyższe i nayniższe ceny, tedy w prowincyiach Pruskich nad morzem Bałtyckim, wyniesie morg (*acre*) roli w naywyższey cenie 40 szyl., w nayniższey 15 szyl. Lecz to tylko w prowincyiach nad morzem Bałtyckim; wcale co innego iest w tych częściach Monarchii Pruskiéy, gdzie i klima lepsze i grunt: podobnież, przy tem także zapominać nie należy, przy niżających się cenach zboża grunta pośledniejsze bardziey tanieją od gruntów dobrych.

Według podań urzędowych trzy prowincye nad morzem Bałtyckim, to iest Prusy Wschodnie, Zachodnie, i Pomerania, zajmują 26,500,000 morgów, czyli więcéy niżeli półowę rozległości Anglii. Według podań urzędowych było w nich ku końcowi roku 1819:

556,839 koni i źrzebiąt.
1,171,434 wołów, krów i cieląt.
2,040,801 owiec i iagniąt, i
617,310 świni.

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

Francya.

W d. 9. Czerwca Jenerał Hrabia Pozzo di Borgo, Poseł Rossyyski, wręczył Królowi w St. Cloud własnoręczny list swojego Monarchy, donoszący urzędownie o śmierci Cesarzowéy Rossyyskiéy Elżbiety.

W d. 10. Czerwca ukończono narady w Sądzie Parów względem ugody Ouvrarda o dostawę.

W Rouen stawiono w d. 6. Czerwca przed Sądem dwóch burzycieli spokoyności. Woźnicę jeszcze 16 lat nie liczącego, który na pałac Arcybiskupa kamieniami rzucał, z uwagi na jego młodość wskazano go na dwóchmiesięczne więzienie i 25 franków kary pieniężnej, drugi zaś 23-letni prządkarz, przekonany, że w skupieniu współstwa wydawał obraźliwe okrzyki przeciwko sługom Religii, osądzony na jednoroczne więzienie i na wypłacenie 100 fr.

Minister Spraw Zewnętrznych wyznaczył braćmiem Frankonim, z powodu straty przez pożar poniesionej, sumę 25,000 franków.

Szwajcaryaia.

Donoszą z Schafhausen pod d. 7. Czerwca: »Ostatniego Piątku z południa, zjechał tu Arcyksiążę Karol w licznym dość orszaku pod imieniem Hrabiego Altenburga, wraz ze swoją Małżonką, Córka i swoim Szwagrem Xięciem Nassauskim, przyjęty od Deputacyi Rządu, oglądał spadek Renn, instytut głuchoniemych obdarzył, a dnia następującego udał się przez Zurich do Berny i Luizanny. Jeżeli Xięcia tego wstępującego w nasze okolice, gdzie się tyle pamiątek łączy z jego zawodem wojskowym, przeięty iakie uczucia, tedy przy tej sposobności mieszkańcy nasi przywiodząc sobie jego znakomite czyny wojenne wyrażają z tego powodu, iakoteż za świadczone naszey oyczyźnie dobrodzieystwa, szczerze i prawdziwie uczucia swoje.«

Po między przedmiotami obrad bliskiego Seymu, uważają odnowienie środka względem wolności prasy i obcey Policyi. Kanton rządzący przesłał Stanom nowy raport terażniejszego stanu szczątków byłych pułków Szwajcarskich w służbie Hiszpańskiej. Likwidacya ich żądań od roku w niczem nie postąpiła.

Z Lucerny dowiadujemy się, że PP. Pfyfer i Corragioni podali Rządowi prośbę, w której żądają być wolnymi, domagają się zaległości Asessorów Komisyyi kryminalney przy Sądzie Apellacyynym, i proszą o przyspieszenie sprawy. Rząd takowe prośby przesłał Sądowi Appellacyynemu.

Niemcy.

Gazeta Monachiyska z d. 15. Czerwca donosi: »Królewski goniec Gabinetowy przywiózł pocieszającą wiadomość, że Król pożądanego do-

znaje zdrowia; w d. 13. zamysła udać się na powrót do Państwa swoich i zapewnie d. 17. wieczorem przybędzie do swojej wiernej i dobrej Stolicy.«

Prussy.

Jego Królewicowska Mość Następca Tronu Pruskiego wyjechał w d. 7. Czerwca do Fomeranii, a Jęj Królewicowska Mość Następczyni Tronu do Ems.

Szwecyia i Norwegia.

Gazety Berlińskie donoszą z Sztokholmu z d. 30. Maia: »W d. 14. t. m. podpisany został w Petersburgu między tamiecznym naszym Postem Baronem Palenstjerna a Ministrem Spraw Zewnętrznych Hrabia Nesselrode, traktat, na mocy którego granice między Norweską a Rossyyską Laponią zostały oznaczone. Król Jegomości traktat ten potwierdził w d. 27. t. m.

Rossyia.

Nadzwyczajny Posel i pełnomocny Minister N. Cesarza Jego Mości Austriackiego, Hrabia Lebzelter, który w d. 3. Czerwca miał pożegnawcze posłuchanie u NN. Cesarstwa, a przez N. Cesarza Rossyyskiego mianowany Kawalerem orderu Alexandra Newskiego został o tém mianowaniu następującym Ukazem zawiadomiony:

»Z Bożej Łaski, My MIKOŁAJ I., Cesarz i Samowładca wszech Rossy, i t. d. i t. d.«

»Do Hrabiego Lebzelter, nadzwyczajnego Posła i pełnomocnego Ministra Cesarza Jego Mości Austriackiego:«

»Długi przeciąg czasu, przez który WPan zostawałeś na Dworze Rossyyskim, stateczne zaufanie Cesarza Austriackiego, iakieś WPan przez ten czas posiadał, i szczególne poważanie, iakie miał dla WPana wiekopomnej pamięci Cesarz Alexander, tudzież udział, który WPan miałeś w zaszczytnych obradach, przez które nie tylko związki między Rossyją a Austryją ugruntowane, lecz także i zasady owego politycznego systemu, iakiemu Europa winna jest swoją terażniejszą pomyślność, powodują Nami w chwili WPana odjazdu do okazania mu Naszego szczególnego upodobania. W dowód tego mianujemy WPana Kawalerem orderu Alexandra Newskiego, którego ozdoby załączając, WPanu przesyłamy.«

»W zamku Yelagin d. 22. Maia (3. Czerwca) 1826.« (podp.) »MIKOŁAJ.«